

Director,
XEVI XIRGO

Subdirectors,
CARLES RIBERA,
LLUÍS MARTÍNEZ,
MANUEL CUYÁS,
PEPA MASÓ

SECCIONS:
Política, ANNA SERRANO; Europa-Món, PILAR ESTEBAN;
Economia, JOAN ARMENGOL; Opinió, TONI BROSA; Societat, CARLES SABATÉ;
Catalunya, JOAN RUEDA i RICARD PALOU; Cultura i Espectacles, JAUME VIDAL;
Suplement Cultura, DAVID CASTILLO; Comunicació, GEMMA BUSQUETS;
Disseny, RAMON BUCH; Fotografia, ANDREU PUIG;
Documentació, CARME TORNS; Delegada a Madrid, MONTSE OLIVA;
Tancament, ANTONI DALMAU; Llengua, QUIM PUIGVERT;
President del Consell Editorial, VICENT SANCHIS

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Tàpies, 2 - 08001 Barcelona

CENTRALETA Tel. 93 227 66 00
ADREÇA INTERNET: <http://www.elpuntavui.cat>
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel. 972 18 64 80
FAX Tel. 972 18 64 40

EDITA: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.
PUBLICITAT: HERMES COMUNICACIONS, S.A.
Santa Eugènia, 42. 17005 Girona.
Tel.: 972 18 64 35 - Fax.: 972 18 64 10

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.

Als efectes del que preveu l'article 32.1 paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

ES POT ESCRIURE UNA
NOVEL·LA EN CASTELLÀ
SOBRE EL 1714? SÍ

Jordi Cabré

Escriptor

LA COLUMNA

1714 i llengua

El dia 12 de setembre de 1923, exactament un dia abans del cop d'estat que donaria lloc a la dictadura de Primo de Rivera, la pàgina 5 de *La Vanguardia* informava del "Homenaje a Casanova" a la Ronda de Sant Pere de Barcelona (amb ofrenes de l'Ajuntament i de la Mancomunitat, entre d'altres) i dels incidents que s'hi van produir: la policia va carregar per sorpresa contra els congregats, provocant el pànic i diversos ferits. En declaracions a la premsa, el governador civil interí va argumentar que tot havia transcorregut en pau fins que alguns individus van portar "una bandera, que no era espanyola, ni la catalana, con un triángulo azul y una estrella solitaria en el centro". Al migdia, al Metropolitan Hotel, els membres d'Acció Catalana (entre ells el meu besavi Pelai Vidal de Llobatera) no parlaven d'una altra cosa. Si fa noranta anys el catalanisme honorava els símbols dels esdeveniments del 1714 amb banderes "estranyes", amb clau de proposta, les commemoracions que des del govern impulsarem per als 300 anys de la derrota també hauran de pensar en més que història. Hauran de referir-se al nostre futur.

UN DELS ELEMENTS PRINCIPALS a tenir en compte, més enllà de la política i de l'economia, és el futur de la nostra llengua. I si volem saber on som exac-

tament, haurem de mirar cap al passat: sabem que els decrets de Nova Planta de València, Mallorca, Catalunya i Sardenya van prohibir l'ús del català (tot i que ja abans del 1714 tant Castella com França van legislar-hi intensament en contra). Es clausuren les universitats pròpies; les causes de la reial Audiència "se substanciaran en castellano"; els corregidors del territori català hauran de posar "el mayor cuydado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas para que se consiga el efecto, sin que se note el cuydado"; a l'aula no hi ha d'haver cap llibre ni paraula parlada o escrita en català; etcètera. En definitiva, la llengua catalana quedava arraconada dels decisius moviments il·lustrats que s'anaven conformant per Europa.

LES INSTRUCCIONS, CÈDULES, decrets i ordenances en la mateixa línia se succeïxen des d'aleshores: en l'àmbit religiós, escolar, judicial, comercial...

L'exercici és interessantíssim i la qualitat s'hi dona per descomptat

Fins i tot es prohibeix "representar, cantar y bailar piezas que no fuesen en idioma castellano". Manuel de Godoy prohibeix l'any 1801 que es representi cap obra de teatre que no fos en castellà; el 1837 s'imposen càstigs humiliants als escolars que parlin en català; es prohibeix la llengua als epítafis dels cementiris; fins i tot el 1896 es prohibeix parlar en català a través del telèfon; el 1902 es prohibeixen els Jocs Florals de Barcelona per ordre militar; Primo de Rivera imposa el castellà a totes les escoles de la Mancomunitat; el 1924 Gaudí és detingut per negar-se a parlar en castellà davant de la policia; i no cal parlar de l'arribada de Franco, per qui "la unidad nacional la queremos absoluta, con una sola llengua, el castellano, y una sola personalidad, la espanyola". No vull ser exhaustiu: els exemples són infinits i arriben fins a la sentència de l'Estatut o les absurditats dictades pels polítics d'Aragó.

ES POT ESCRIURE UNA NOVEL·LA en castellà sobre el 1714? És clar que sí, l'exercici és interessantíssim i la qualitat s'hi dona per descomptat. Però la possible incomoditat de part del públic amb el canvi de llengua, pot servir de termòmetre (com s'ha dit) del grau de tolerància dels catalanoparlants o dels catalanolectors? No. I fins aquí podíem arribar.

Instal·lats en la incultura

Eulàlia Solé

Sociòloga i escriptora

En un article a la premsa, l'escriptor portuguès Gabriel Magalhaes explica el seu desencís durant una classe de literatura a la universitat. Demana als alumnes el nom d'algun escriptor rus important. Mutisme. Un d'italià, un d'alemany. Silenci general. I el professor, decebut, cerca les causes de tanta ignorància, observada no al mig del carrer sinó en una aula universitària.

Una cultura que viu de la imatge i el so desemboca en analfabets funcionals, reflexiona. Televisió, videojocs, internet, tauletes, tot tan insubstancial com vertiginós. I afirma, "molts joves ja només s'alimenten de palimpsestos informàtics". Palimpsestos? Què és això? No, gairebé ningú no sap què vol dir aquesta paraula, ni moltes

Els legisladors no tenen dret a privar els estudiants d'una educació integral

altres; ni li interessa saber-ho. No ho cercarà al diccionari, sigui de paper o electrònic. La correcció lingüística ha perdut valor i, encara més, el pensament profund. Ara compten els orípells, les tafaneries, l'esport. A Portugal i aquí, al conjunt d'Occident. Un altre escriptor atlàntic, Jorge Edwards, ho diu descarnadament: "A Xile, la gent culta està obligada a dissimular el que sap perquè no li faltin al respecte."

Hem arribat a aquest extrem només a causa de les noves tecnologies? Aquí, entre nosaltres, la primera pedra de la incultura la va posar el Ministeri d'Educació quan, en nom d'una pretesa funcionalitat, va eliminar dels currículums troncs escolars tant la filosofia com la literatura. Des de fa uns anys, els alumnes creixen i maduren coixos d'aliment intel·lectual. Si l'autèntica i oculta intenció era fer dels joves mers empleats i consumidors malleables, ho han aconseguit. Els d'aquí tampoc no llegeixen Tolstoi, Eco, Goethe; no coneixen el seu pensament. Per a què serveix això, pensar?

Que la ciutadania sigui feliç en la seva ignorància pot posar-se en reserva. Però del que no hi ha dubte és que els legisladors no tenen dret a privar els estudiants d'una educació integral, és a dir, no tenen dret a sostreure'ls les humanitats.

LA
PUNXA
D'EN
JAP

Joan
Antoni
Poch

